

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВСП «Ананьївський аграрно-економічний фаховий коледж
Уманського НУС»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Юрій КОСМІНСЬКИЙ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДА)
з української мови**

для вступників на основі базової загальної середньої освіти (9 класів), які визначені Правилами прийому та мають право брати участь у конкурсі за результатами співбесіди для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальностями:

071 «Облік і оподаткування»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

075 «Маркетинг»

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Програму співбесіди складено згідно з вимогами чинної навчальної програми (зі змінами) з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класів (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. №804)

Розглянуто та схвалено на засіданні приймальної комісії

Протокол № 5 від 30 квітня 2023 р.

Відповідальний секретар приймальної

комісії **Лариса КУХАРУК**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя. Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, є засобом спілкування та пізнання культурних цінностей.

Програму співбесіди з української мови складено згідно програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. №804)

Прийом абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти (9 класів) проводиться співбесідою.

Основні вимоги до знань і умінь абітурієнтів

Абітурієнт повинен знати:

- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення із вставними словами, відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення, пряму мову;
- основні поняття мовлення і спілкування;
- норми українського мовленнєвого етикету.

Абітурієнт повинен вміти:

- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлення;
- самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- користуватися словниками різних типів;
- дотримуватися норм українського мовленнєвого етикету;
- уважно читати, усвідомлювати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне;
- критично оцінювати прочитане;
- аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів;
- будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст і підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення;
- досягати визначеної комунікативної мети;
- уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини;
- правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві зврати.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Орфоепія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Вимова слів з апострофом. Відображення вимови приголосних звуків:

- [дж], [дз], [дз];
- [г]; [ж], [ч], [ш], [дж];
- груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- м'яких приголосних; подовжених приголосних.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та nn у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми (відповідно до словника фразеологізмів за підручниками рівня «стандарт»).

Будова слова.

Словотвір Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні.

Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

Морфологія.

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників: - один, одна; - два, три, чотири; - від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят; - сорок, дев'яносто, сто; - двісті – дев'ятсот; - нуль, тисяча, мільйон, мільярд; - збірні; - дробові. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та

числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови.

Прийменник

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення як основні одиниці синтаксису. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Речення з однорідними членами

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені

додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в односкладними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції

Ділові папери

Види ділових паперів. Заява, розписка, автобіографія.

Зміст навчального матеріалу

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників
1	2	3
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія.		
1.1	<i>Звуки мови і звуки мовлення.</i> Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінки й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами <i>г</i> і <i>г</i> .	Вступник: <i>визначає</i> , що вивчає фонетика, графіка, орфоепія; <i>розрізняє</i> в словах тверді і м'які, дзвінки і глухі, шиплячі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні;
1.2	<i>Позначення звуків мовлення на письмі.</i> Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> .	<i>визначає</i> основні випадки чергування голосних і приголосних звуків;
1.3	<i>Склад. Наголос.</i> Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.	<i>вимовляє</i> звуки в словах відповідно до орфоепічних норм; <i>правильно пише й обґрунтовує</i> слова з вивченими орфограмами; <i>знаходить і виправляє</i> орфоепічні та орфографічні помилки на вивчені правила;
1.4	<i>Уподібнення приголосних звуків.</i> Спрощення в групах приголосних.	<i>розпізнає</i> у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування;
1.5	<i>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків</i> (практично). Чергування [o] – [a], [e] – [і], [e] – [и]; [o], [e] з [і]; [e] – [o] після [ж], [ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з´], [ц´], [с´]. Основні випадки чергування <i>у – в, і – й</i> .	<i>вимовляє</i> приголосні звуки відповідно до орфоепічних норм; <i>правильно пише</i> слова з вивченими орфограмами й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> орфоепічні й орфографічні помилки на вивчені правила.
1.6	<i>Орфоепія.</i> Вимова префіксів <i>з-</i> (<i>зі-, с-</i>), <i>роз-, без-, воз-, пре-, при-, прі-</i> та інших, а також їх правопис.	
1.7	<i>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я.</i> Сполучення <i>-ьо, -йо-</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правильна	Вступник: <i>засвоює</i> правила використання м'якого знака та вживання апострофа;

	вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збіг однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження: <i>и, і</i> , м'який знак та апостроф; подвоєння букв у словах іншомовного походження.	<i>розрізняє</i> подвоєння та подовження приголосних; <i>виконує</i> словникові роботи та тестові завдання. <i>засвоює</i> основні правила переносу слів, вживання великої літери та застосовує їх на практиці.
1.8	<i>Основні правила переносу слів, вживання великої літери.</i>	
2. Лексика і фразеологія.		
2.1	<i>Лексичне значення слова.</i> Однозначні й багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова і терміни.	Вступник: <i>знає</i> , що вивчає лексикологія і фразеологія; <i>визначає</i> належність слів до певної лексичної категорії: однозначні й багатозначні, загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, групи слів за
2.2	<i>Групи слів за значенням:</i> синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.	значенням, фразеологізми, а також їхню роль у тексті;
2.3	<i>Фразеологізми.</i> Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.	<i>пояснює</i> значення відомих слів, їхнє походження, значення фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів; <i>добирає</i> з-поміж синонімів, антонімів, фразеологізмів найбільш відповідні контексту;
2.4	<i>Групи слів за їх походженням:</i> власне українські й запозичені (іншомовного походження).	<i>редагує</i> тексти з лексичними помилками.
2.5	<i>Активна і пасивна лексика</i> української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.	
3. Будова слова. Словотвір.		
3.1	Корінь, суфікс, префікс і закінчення, основа – значущі частини слова. <i>Змінювання і творення слів.</i> Твірна основа. Основні способи словотворення: морфологічний	Вступник: <i>виділяє</i> у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу; <i>розрізняє</i> форми слова і

	(префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів); неморфологічний (перехід слів з однієї частини мови в іншу).	спільнокореневі слова; <i>знає</i> основні способи словотвору; визначає способи творення слів; <i>уміє</i> самостійно утворювати нові слова вивченими способами.
3.2	Творення складноскорочених слів.	
4. Морфологія. Орфографія.		
4.1	Іменник : загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Вступник: <i>знає</i> , що вивчає морфологія; морфологічні ознаки іменника, його синтаксичну роль;
4.2	<i>Іменники</i> — назви істот і неістот, загальні та власні.	особливості відмінювання іменників;
4.3	<i>Рід іменників.</i> Іменники спільного роду. Рід невідмінюваних іменників	<i>визначає</i> рід, число, відмінки іменників, відміни та групи (тверду, м'яку, мішану), а також іменники поза відмінами;
4.4	<i>Число іменників.</i> Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.	<i>використовує</i> відмінкові закінчення іменників чоловічого роду другої відміни на -а (-я), -у (-ю);
4.5	<i>Відмінювання іменників.</i> Поділ іменників на відміни та групи.	<i>утворює</i> відмінкові форми іменників кличного відмінка у звертанні; називного множини, орудного однини, родового множини; <i>уміє</i> відрізнати правильні форми від помилкових.
4.6	Букви -а (-я), -у (-ю) у закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.	
4.7	<i>Написання і відмінювання</i> чоловічих і жіночих імен по батькові.	
4.8	<i>Уживання</i> відмінкових форм іменників; кличного відмінка у звертанні (земле, Василю, Олено, добродію, батьку).	
4.9	<i>Синоніміка</i> деяких відмінкових закінчень: купив сіль (солі), хліб (хліба), твого ім'я (імені), пас ягнята (ягнят).	
4.10	<i>Правила правопису складних іменників</i> (разом, окремо, через дефіс).	Вступник: <i>вивчає</i> основні правила правопису складних іменників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.11	Прикметник: Загальне значення, морфологічні	Вступник:

	ознаки, синтаксична роль.	<i>визначає</i> морфологічні ознаки
4.12	<i>Групи</i> прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.	прикметника, його синтаксичну роль;
4.13	<i>Ступені</i> порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складена форми)	<i>знаходить</i> прикметники в реченні; морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні; <i>розпізнає</i> розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні), <i>відмінює</i>
4.14	<i>Відмінювання</i> прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників.	прикметники твердої і м'якої груп; <i>утворює</i> правильно форми вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників; <i>відрізняє</i> правильні форми від помилкових.
4.15	Прикметники твердої і м'якої груп, особливості їх відмінювання.	
4.16	<i>Правила</i> правопису складних прикметників (разом, окремо, через дефіс).	Вступник: <i>знає</i> основні правила правопису складних прикметників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.17	Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Вступник: <i>знає</i> загальне значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні;
4.18	<i>Відмінювання</i> , творення та правопис складних числівників. Особливості відмінювання. Поєднання числівника з іменником.	<i>знаходить</i> числівники в тексті; <i>визначає</i> їх граматичні ознаки; <i>утворює</i> і <i>вживає</i> правильно відмінникові форми числівників; <i>поєднує</i> правильно числівники з іменниками, застосовує правила правопису на письмі; <i>відрізняє</i> правильні форми числівників від помилкових
4.19	Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням, їх відмінювання та правила правопису складних слів.	Вступник: <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки і синтаксичну роль займенника; <i>знаходить</i> займенники в тексті, правильно пише складні слова; <i>відмінює</i> всі розряди займенників; <i>відрізняє</i> правильні форми займенників від помилкових.

4.20	Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Вступник: <i>знає</i> загальне значення дієслова, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
4.21	Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, безособові форми на <i>-но, -то</i> (загальне ознайомлення). Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.	<i>знаходить</i> дієслово в реченні; <i>визначає</i> його форми, граматичні ознаки, належність дієслова до певної дієвідміни, види, часи та способи дієслів.
4.22	Дієвідміни. Види дієслова (доконаний і недоконаний).	
4.23	Часи дієслова.	
4.24	Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Безособові дієслова.	
4.25	Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Вступник: <i>знає</i> значення дієприкметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль, <i>уміє</i> утворювати активні та пасивні дієприкметники.
4.26	Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Вступник: <i>знає:</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль дієприслівника, <i>уміє</i> утворювати дієприслівники доконаного й недоконаного видів.
4.27	Правила правопису часток не -, ні - з дієсловами, дієприкметниками, дієприслівниками.	Вступник: <i>уміє</i> практично застосовувати правила правопису часток не-, ні-.
4.28	Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників, ступені порівняння прислівників, способи їх творення.	Вступник: <i>знає</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль прислівника; <i>визначає</i> його граматичні ознаки; <i>уміє</i> утворювати ступені порівняння.
4.29	Основні правила правопису складних прислівників.	Вступник: <i>використовує</i> на практиці правила правопису складних прислівників разом, окремо, через дефіс.
4.30	Службові частини мови: <i>прийменник, сполучник, частка</i> , їхні	Вступник: <i>розрізняє</i> службові частини мови;

	розряди та роль у словосполученнях і реченнях, основні правила правопису. Вигук як особлива частина мови, розділові знаки у ньому.	<i>знаходить</i> вигуки в реченні; <i>використовує</i> правила правопису під час виконання словникових та тестових завдань.
5. Синтаксис. Пунктуація.		
5.1	<i>Словосполучення і речення. Способи зв'язку слів у словосполученні. Типи словосполучень.</i>	Вступник: <i>розрізняє</i> головне і залежне слово у словосполученні; <i>визначає</i> типи словосполучень за належністю головного слова до певної частини мови, способи зв'язку слів (узгодження, керування, прилягання), речення різних видів, правильно ставить розділові знаки;
5.2	<i>Речення. Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення. Односкладні та неповні речення, розділові знаки у них.</i>	<i>розрізняє</i> речення різних видів: за метою висловлення, за складом граматичної основи, за наявністю необхідних членів речення, за будовою;
5.3	<i>Тире між підметом і присудком.</i>	<i>правильно ставить</i> розділові знаки при однорідних членах речення та обґрунтовує їх;
5.4	<i>Дієприкметниковий, дієприслівниковий та порівняльний звороти, розділові знаки при них.</i>	<i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; <i>правильно інтонує</i> речення з однорідними членами.
5.5	Речення з однорідними членами <i>Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком).</i>	
5.6	<i>Однорідні й неоднорідні означення.</i>	
5.7	<i>Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.</i>	
5.8	<i>Правопис. Кома між однорідними членами речення. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.</i>	
5.9	Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями) <i>Звертання непоширені й поширені. Вставні слова (словосполучення, речення).</i>	Вступник: <i>знаходить</i> звертання, вставні слова (словосполучення, речення); <i>аналізує й оцінює</i> виражальні можливості речень із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями);
5.10	<i>Правопис. Розділові знаки у звертанні і вставних словах.</i>	<i>правильно ставить</i> розділові знаки у звертаннях, вставних словах (словосполученнях, реченнях); <i>знаходить та виправляє</i> помилки

		на вивчені пунктуаційні правила.
5.11	Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (у тому числі уточнювальні).	Вступник: <i>знаходить</i> відокремлені та невідокремлені, уточнювальні члени речення; <i>правильно розставляє</i> розділові знаки у вживанні відокремлених означень, прикладок, додатків, обставин та уточнюювальних членів речення та обґрунтовує їх.
5.12	<i>Правопис.</i> Розділові знаки у відокремлених членах речення.	
5.13	Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.	Вступник: <i>розрізняє</i> структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком; <i>знаходить</i> у тексті складносурядні речення; <i>визначає</i> види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, межі частин у складному реченні, кількість граматичних основ у ньому; <i>правильно ставить</i> розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> пунктуаційні помилки на вивчені правила.
5.14	Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення.	
5.15	<i>Правопис.</i> Розділові знаки між частинами складносурядного речення.	
5.16	Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень.	
5.17	<i>Правопис.</i> Розділові знаки між головною і підрядною частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.	Вступник: <i>знаходить</i> складнопідрядне речення у тексті, у тому числі з кількома підрядними частинами; <i>визначає</i> головну і підрядну частини, види складнопідрядних речень; <i>розрізняє</i> сполучники і сполучні слова; <i>правильно ставить</i> коми між частинами складнопідрядного речення й обґрунтовує їх;

		<i>знаходить і виправляє помилки на вивчені правила.</i>
5.19	Безсполучникове складне речення Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення.	Вступник: <i>знаходить</i> безсполучникові складні речення; <i>визначає</i> його основні ознаки, смислові відношення між частинами безсполучникових складних речень;
5.20	<i>Правопис.</i> Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.	<i>правильно ставить</i> розділові знаки (кому, двокрапку, крапку з комою, тире) між частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовує їх.
5.21	Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.	Вступник: <i>знаходить</i> у тексті складне речення з різними видами зв'язку;
5.22	<i>Правопис.</i> Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.	<i>правильно розставляє</i> в них розділові знаки й обґрунтовує їх.
5.23	Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог.	Вступник: <i>знаходить</i> речення з прямою і непрямою мовою, з цитатами, репліками діалогу; <i>визначає</i> їхні особливості, виражальні можливості; <i>правильно ставить</i> розділові знаки у прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх; <i>замінює</i> пряму мову непрямою.
6. Стилїстика		
6.1.	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції	Вступник: <i>розпізнає</i> стилї текстів; <i>визначає</i> його стильові ознаки та особливості; <i>розвиває</i> увагу, культуру мовлення, логічне й образне мислення
7. Ділові папери		

7.1.	Види ділових паперів. Заява, розписка, автобіографія.	Вступник: Формує вміння складати та оформляти види ділових паперів; розвиває орфографічну та пунктуаційну грамотність, зв'язне мовлення;.
------	---	---

Голова предметної екзаменаційної комісії Людмила БОЦУЛЯК

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко, Тамара Борисюк, Ольга Почтаренко. — К. : Грамота, 2016. — 176 с. : іл.
2. Авраменко О.т Українська мова : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко. — К. : Грамота, 2017. — 160 с. : іл.
3. Глазова О. П. Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / О. П. Глазова. — Харків : Вид-во «Ранок», 2017. — 240 с. : іл.
4. Юшук І. П. Практикум з правопису та граматики української мови. - К.: Освіта, 2012.(2017, 2018 рр.)— 270 с.